

„Ugye, hogy ez az Atyám háza?”

Egy korai, kevéssé ismert Dsida-vers bibliai ihletettsége

1941-ben született Kolozsváron. Irodalomtörténész. Legutóbbi írását 2009. 4. számunkban közzöltük.

¹XVI. Benedek:

A Názáreti Jézus, III. A gyermekségtörténet. (Ford. Martos Levente Balázs.) Szent István Társulat, Budapest, 2013, 117.

A tizenkét éves Jézus a templomban az Újszövetség egyik legmesteribben megfogalmazott története. Lukács evangéliumában ez az utolsó a Jézus születéséről és gyermekkoráról szóló történetek sorában (Lk 2,41–52). Forrásai közül a legfontosabbra — amint arra XVI. Benedek a gyermek Jézusról írott könyvében¹ figyelmeztet — a történet maga utal.

A tizenkét éves Jézust szülei első ízben viszik magukkal a jeruzsálemi ünnepre. Hazaindulva, a nap végén veszik észre, hogy gyermekük nincs a rokonok, az ismerősök között. Visszafordulnak, hogy megkeressék, de csak harmadnap találják rá a templomban, a tanítómesterek körében. Anyja ekkor teszi fel neki a szemrehányó kérdést: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, apád és én nagy bánattal kerestünk téged” (Lk 2,48b). A kérdésre megdöbbenő a válasz: „Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?” (Lk 2,49). Ezek az evangéliumban a Jézus ajkáról elhangzó első szavak. Azért maradhattak fenn, mert anyja megőrizte őket szívében (Lk 2,51b). A megdöbbenő válasz után a történet vége is meglepő: Jézus hazatér szüleivel Názáretbe, és engedelmeskedik nekik. Templomi tartózkodásával és anyjának adott válaszával az első parancsolatnak, hazatérésével és szülei iránti engedelmisségével egy másik parancsolatnak veti alá magát. XVI. Benedek hivatkozott könyvében René Laurentin észrevételével egyetértve egy további fontos mozzanatra is felhívja a figyelmet. A szülők harmadnap találják rá gyermekükre. Ez mindkét elemző szerint utalás „a kereszt és feltámadás közti három napra”. „Így tehát — jegyzi meg XVI. Benedek — egyfajta ív feszül Jézus első pászkájától az utolsóig, a kereszt pászkájáig.”²

²l. m. 115.

Az elbeszélés narratológiai sajátosságai a történet teológiai értelmezéséhez nyújtanak fogódzókat, ugyanakkor ezek a sajátosságok szükségképpen befolyásolják a szöveghasználat módját is. A történet kitüntetett helyén, a tizenkét evangéliumi vers közül a hetedikben, vagyis az aranymetszés szintjén olvasható a következő megjegyzés: „mindenki, aki hallotta, csodálkozott értelmén és feleletein” (Lk 2,47). Aligha véletlen, hogy a szöveghasználók — köztük festők és szobrászok, prózáírók és költők — elsősorban erre a mozzanatra figyelnek fel, és a történet befejező verséről — „Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedves-

ségben" (Lk 2,52) — akár meg is feledkeznek. Ezt teszi Dsida Jenő is, aki *Tizenkét éves...* című, 1925. augusztus 15-én írott versében a gyermek Jézust is tanítómesternek látja és látatja. Álmai égi másával találkozik Jehova-Isten templomában, de nemcsak találkozik, hanem azonosul is vele a verset záró felismerés katartikus élményében: „Egyszer csak én, a nem rokon, / a föld űzöttje felzokogtam: / Ugye, hogy ez az otthonom? / Fázónak tűz, virágnak váza — / Ugye, hogy ez az Atyám háza?”

DSIDA JENŐ

Tizenkét éves...

*Felütöttem a Bibliát
tegnap, amikor rossz idő volt,
s olvastam Mária fiát,
a gyermeket, tanítva mélyen
sok bölcs öreget a szentélyben.*

*Ez a rövid, friss olvasás
több volt, mint ezer áttanult könyv
és regényekben annyi más:
kezemet szívemre tapasztva
borultam le a kis asztalra.*

*Ott künt az eső zuhogott —
és én lelkemmel tapogattam
egy parányi kis zugot ott,
messze, hol még nem járt a lábam,
Jehova-Isten templomában.*

*És meghúzódva csendesen
újraálmodtam gyermekségem
a titokzatos szent lesen:
lestem álmaim égi mását
s gyémántsziporkás tanítását.*

*Egyszer csak én, a nem rokon,
a föld űzöttje felzokogtam:
Ugye, hogy ez az otthonom?
Fázónak tűz, virágnak váza —
Ugye, hogy ez az Atyám háza?*

Nagybánya, 1925. augusztus 15.